

Határozatok Tára

C-549/10. P. sz. ügy

**Tomra Systems ASA és társai
kontra
Európai Bizottság**

„Fellebbezés — Verseny — Erőfölény — Visszaélés — Az üvegviszaváltó automaták piaca — Az EK 82. cikknek és az EGT-Megállapodás 54. cikkének a megsértését megállapító határozat — Kizárólagossági megállapodások, mennyiségi kötelezettségvállalások és hűségengedmények”

Az ítélet összefoglalása

- Verseny — Erőfölény — Visszaélés — Fogalom — Az erőfölényben lévő vállalkozás azon magatartását jelentő objektív fogalom, amely alkalmas arra, hogy befolyásolja a piac szerkezetét, és amelynek hatása a verseny fenntartásának vagy fejlődésének korlátozása — Versenyellenes szándék létezése bizonyításának szükségessége — Hiány*
(EUMSZ 102. cikk)
- Verseny — Erőfölény — Visszaélés — Fogalom — A piac jelentős részének valamely erőfölényben lévő vállalkozás általi lezárása — Az erőfölény mértéke az érintett piacon — Hatás hiánya — A piac lezárása pontos küszöbértéke meghatározásának szükségessége — Hiány*
(EUMSZ 102. cikk)
- Verseny — Erőfölény — Visszaélés — Fogalom — Olyan magatartások, amelyek hatása vagy célja a verseny fenntartásának vagy fejlődésének megakadályozása — Utólagos engedmények*
(EUMSZ 102. cikk)
- Verseny — Erőfölény — Visszaélés — Kizárólagos beszerzési szerződések — Hűségengedmény — Ezen engedményrendszer visszaélésszerű jellege — Értékelési szempontok*
(EUMSZ 102. cikk)
- Verseny — Erőfölény — Visszaélés — Utólagos engedmények — Visszaélésszerű jelleg — Értékelési szempontok*
(EUMSZ 102. cikk)
- Verseny — Bírságok — Összeg — Meghatározás — Szempontok — A jogsértés súlya — Mérlegelési tényezők — A bírság általános mértékének növelése — Megengedhetőség — Feltételek*
(1/2003 tanácsi rendelet, 23. cikk, (2) bekezdés)

1. Az EUMSZ 102. cikk által tiltott, erőfölényes helyzettel való visszaélés olyan objektív fogalom, amely az erőfölényben lévő vállalkozás olyan magatartásaira vonatkozik, amelyek hatására – olyan piacon, ahol pontosan a szóban forgó vállalkozás jelenlétének következtében a verseny már meggyengült – a termékeknek és a szolgáltatásoknak a gazdasági szereplők által nyújtott teljesítesen alapuló rendes versenyét jellemző eszközöktől eltérő eszközökkel korlátozzák a piacon még létező versenyszint fenntartását vagy e verseny fejlődését. A Bizottság azonban köteles az említett magatartást övező releváns ténybeli körülmények összességét figyelembe venni az erőfölényben lévő vállalkozás magatartásának vizsgálata során és az erőfölénnyel való esetleges visszaélés megállapítása céljából. E tekintetben a Bizottságnak az említett vállalkozás által folytatott kereskedelmi stratégiát is szükségképpen értékelnie kell. Ezzel összefüggésben normális, hogy a Bizottság szubjektív jellegű tényezőkre hivatkozik, vagyis a szóban forgó kereskedelmi stratégiát alátámasztó okokra.

Ennélfogva egy esetleges versenyellenes szándék csak egyike azon számos ténybeli körülménynek, amelyek figyelembe vehetők az erőfölénnyel való visszaélés megállapítása céljából. Azonban a Bizottság semmiképpen nem köteles bizonyítani ilyen szándék létezését az erőfölényben lévő vállalkozás esetében az EK 82. cikk alkalmazása céljából.

(vö. 17–21. pont)

2. Ami az érintett vállalkozás részéről egy meghatározott piacon fennálló erőfölény szintjének kérdését illeti a részéről megvalósuló visszaélés fennállásának megállapítása érdekében, az EUMSZ 102. cikkben említett erőfölény olyan, valamely vállalkozás rendelkezésére álló gazdasági erőre vonatkozik, amely alapján lehetősége van megakadályozni a tényleges verseny fenntartását az érintett piacon, és a versenytársaktól és az ügyfelektől jelentős mértékben függetlenül viselkedni. Ezenkívül e rendelkezés nem alkalmaz megkülönböztetést vagy fokozatosságot az erőfölény fogalma tekintetében. Amint valamely vállalkozás olyan gazdasági erővel rendelkezik, amelyet az EUMSZ 102. cikk a valamely meghatározott piacon fennálló erőfölénnyel való rendelkezés megállapításához megkövetel, magatartását e rendelkezésre tekintettel kell megítélni. A piaci erő mértéke azonban főszabály szerint inkább a szóban forgó vállalkozás magatartása által keltett hatások terjedelmére, mintsem magának a visszaélésnek a fennállására vonatkozóan bír következményekkel.

A piac jelentős részének valamely erőfölényben lévő vállalkozás általi lezárása nem igazolható annak bizonyításával, hogy a piac megszerezhető része elegendő nagyságú ahhoz, hogy meghatározott számú versenytársat befogadjon. Egyfelől a piac lezárt része vevőinek lehetőséget kell biztosítani arra, hogy részesüljenek a piacon fennálló verseny lehető legmagasabb szintjében, a versenytársak részére pedig a piac egészén lehetővé kell tenni az érdemen alapuló versenyhelyzetben való működést, és nem csupán annak egy részén. Másfelől nem az erőfölényben lévő vállalkozás feladata meghatározni, hogy hány működőképes versenytárs versenyezhet vele a kereslet még megszerezhető részét illetően.

Ezenkívül annak megállapítását, hogy valamely erőfölényben lévő társaság magatartása alkalmas-e a verseny kizárására, egyedül az ügy körülményeire vonatkozó elemzés teheti lehetővé. Mindamellett nem lehet mesterségesen előre meghatározni a kötött piaci részesedés azon részét, amely felett valamely erőfölényben lévő vállalkozás magatartása a versenytársak kizorításával járhat.

Következésképpen a piac lezárása egy olyan pontos küszöbértékének meghatározása, amely felett a szóban forgó magatartásokat visszaélésszerűnek kell tekinteni, nem szükséges az EUMSZ 102. cikk alkalmazásához.

(vö. 38., 39., 42., 43., 46. pont)

3. Az EUMSZ 102. cikk értelmében vett erőfölénnyel való visszaélés bizonyítása érdekében elegendő bizonyítani, hogy az erőfölényben lévő vállalkozás visszaélésszerű magatartása a verseny korlátozására irányul, vagy hogy a magatartás olyan jellegű, vagy alkalmas arra, hogy ilyen hatást fejtsen ki.

Következésképpen az utólagos engedmények olyan törzsvásárlói mechanizmust bevezető rendszere esetén, amellyel a szállító a kereslet megtámadható részének a saját javára történő elszívásával kizorítja a versenytársait, nem szükséges elvégezni az engedmények versenyre gyakorolt konkrét hatásainak vizsgálatát, tekintettel arra, hogy az EUMSZ 102. cikk megsértésének bizonyítása céljából elegendő azt bizonyítani, hogy a szóban forgó magatartás alkalmas arra, hogy ilyen hatást fejtsen ki.

(vö. 68., 79. pont)

4. Ami az erőfölényben lévő vállalkozás által az ügyfeleinek adott engedményeket illeti, azok akkor is ellentétesek lehetnek az EUMSZ 102. cikkel, ha az annak második bekezdésében említett egyik példának sem felelnek meg. Abban az esetben, ha az erőfölényben lévő vállalkozás engedményrendszert alkalmaz, az említett vállalkozás akkor él vissza ezen erőfölénnyel, amikor – anélkül, hogy hivatalos kötelezettséggel kötné vevőit – akár az ezen vásárlókkal aláírt megállapodások értelmében, akár egyoldalúan hűségengedmények rendszerét alkalmazza, azaz olyan engedményeket ad, amelyeknek feltétele, hogy a vevő a szükségleteit teljes egészében vagy jelentős részben kizárólag az erőfölénnyel rendelkező vállalkozáson keresztül elégítse ki, egyébként függetlenül a vevő által vásárolt mennyiségek nagyságától. E tekintetben a körülményeket – különösen az engedmény adásának feltételeit és módjait – összességükben kell értékelni, és vizsgálni kell, hogy az azt igazoló gazdasági ellenszolgáltatás nélküli előny jelentette engedmények a vevő beszerzési forrásokra vonatkozó választási lehetőségének korlátozására vagy elvételére, a versenytársak piacra jutásának akadályozására, vagy az erőfölény torzult versennyel való megerősítésére irányulnak-e.

Következésképpen valamely engedményrendszert az EUMSZ 102. cikkel ellentétesnek kell tekinteni, ha az a célja, hogy akadályozza azt, hogy az erőfölényben lévő vállalkozás ügyfelei beszerzéseikkel a versenytárs gyártókhoz forduljanak.

(vö. 69–72. pont)

5. Ami az erőfölényben lévő vállalkozás által alkalmazott utólagos engedmények rendszere visszaélésszerű jellegének értékelését illeti, az ügyfelek számára „negatív árak”, vagyis az önköltségi árnál alacsonyabb árak számlázása nem jelenti az ilyen engedményrendszer visszaélésszerű jellege megállapításának előzetes feltételét.

A Törvényszék jogszerűen állapítja meg, hogy egy ilyen engedményrendszer versenyellenes jelleggel bír akkor, ha először is a kizárólag vagy szinte kizárólag bizonyos vállalkozásoktól való vásárlásra való ösztönzés különösen erős, mivel a küszöbértékeket olyan rendszerrel kapcsolják össze, amely szerint a kedvezmény vagy az előnyösebb kedvezményküszöb elérése a vevő minden vásárlására kedvezményt biztosít az adott időszakban, és nem kizárólag az adott küszöbértéket meghaladóan vásárolt mennyiségre. Másodszor a minden egyes vevő esetében egyénre szabott engedményi rendszer, és a vevői szükségletekre vonatkozó becslésekre és/vagy a múltban elért vásárlási mennyiségekre alapozott küszöbértékek összekapcsolása komoly ösztönzést jelent tehát arra, hogy a vevők a szükséges összes vagy szinte összes berendezést az említett vállalkozástól vásárolják, és mesterségesen megemeli a más szállítóra való átváltás költségét, még kis mennyiségű egység beszerzése esetében is. Harmadszor az utólagos engedményeket gyakran az említett vállalkozás legjelentősebb vevői esetében alkalmazzák hűségük biztosítása céljából. Végül magatartásuk objektíve nem igazolható, vagy nem eredményez olyan lényeges hatékonyságnövelést, amely meghaladja a fogyasztókat ért versenyellenes hatásokat.

Továbbá az utólagos engedményekben megnyilvánuló kizárási mechanizmus azt sem követeli meg, hogy az erőfölényben lévő vállalkozás feláldozza a hasznot, mivel az engedmény költsége jelentős számú egység között oszlik meg. Az engedmény utólagos nyújtása révén az erőfölényben lévő vállalkozás által elért átlagár jóval magasabb lehet a költségeknél, és magas átlagos haszonkulcsot okozhat. Mindamelllett az utólagos engedmények rendszere azt eredményezi, hogy a vevő által az utolsó egységekért fizetendő tényleges ár a szívóhatás miatt nagyon alacsony.

(vö. 73., 75., 78. pont)

6. A jogsértések súlyát számos tényező – mint például az ügy sajátos körülményei, összefüggése és a bíróságok elrettentő hatása – függvényében kell értékelni, anélkül azonban, hogy létezne olyan kötelező erejű vagy a kimerítő lista, amely a kötelezően figyelembe veendő szempontokat tartalmazza.

Ezenkívül a Bizottság korábbi határozathozatali gyakorlata nem szolgálhat a versenyjogi bíróságok jogi háttéréként, és a más ügyekre vonatkozó határozatok csak jelzésértékűek. Így az a tény, hogy a múltban bizonyos típusú jogsértésekre meghatározott mértékű bírságokat szabott ki, nem akadályozza meg abban a Bizottságot, hogy azokat magasabb mértékben határozza meg, ha a szankciók megemelését szükségesnek tartja ahhoz, hogy az uniós versenypolitika végrehajtását biztosítsa, amelyet továbbra is kizárólag az 1/2003 rendelet határoz meg. Az említett politika végrehajtása ugyanis megkívánja, hogy a Bizottság a bírságok mértékét a vonatkozó politika követelményeihez tudja igazítani.

(vö. 104–107. pont)